

MÄNGUASJADE OHUTUS

Osa 10: Orgaanilised keemilised ühendid

Proovide ettevalmistamine ja ekstraheerimine

Safety of toys

Part 10: Organic chemical compounds

Sample preparation and extraction

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN 71-10:2005 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles märtsis 2006;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2011. aasta oktoobrikuu numbris.

Standardi on tõlkinud Helve Kütt, standardi on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 39 „Mänguasjad“.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud EVS/TK 39, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN 71-10:2005 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 21.12.2005.

Date of Availability of the European Standard EN 71-10:2005 is 21.12.2005.

See standard on Euroopa standardi EN 71-10:2005 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 71-10:2005. It has been translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

97.200.50 Mänguasjad

Võtmesõnad: mänguasjad, nõuded, orgaanilised ühendid, proovivõtmine

Hinnagrupp M

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

Safety of toys - Part 10: Organic chemical compounds - Sample preparation and extraction

Sécurité des jouets - Partie 10: Composés chimiques organiques - Procédures de préparation d'échantillon et d'extraction

Sicherheit von Spielzeug - Teil 10: Organisch-chemische Verbindungen - Probenvorbereitung und Extraktion

This European Standard was approved by CEN on 6 October 2005.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the Central Secretariat or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the Central Secretariat has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: rue de Stassart, 36 B-1050 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA	3
SISSEJUHATUS	4
1 KÄSITLUSALA.....	5
2 NORMIVIITED	5
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	5
4 NÕUDED (vaata B.6).....	6
5 PROOVI ETTEVALMISTAMINE.....	9
6 MIGRATSIOON – PROOVIVÕTMINE JA EKTRAHEERIMINE	9
6.1 Mudellahus (vaata B.7).....	9
6.2 Aparatuur	9
6.3 Proovivõtmine	9
6.4 Ekstraheerimine (vaata B.8)	10
7 SISSEHINGAMINE – PROOVIVÕTMINE, EKTRAHEERIMINE JA ANALÜÜS.....	10
7.1 <i>Esmane määramismeetod</i> lahustitele	10
7.2 <i>Lõplik määramismeetod</i> lahustitele	10
8 SPETSIFIILISED PROOVIVÕTMISE JA EKTRAHEERIMISE TOIMINGUD.....	10
8.1 Tekstiilid – Leegiaeglustid, värvained ja primaarsed aromaatsed amiinid	10
8.2 Nahk – Värvained, primaarsed aromaatsed amiinid ja säilitusained.....	11
8.3 Puit – Värvained, primaarsed aromaatsed amiinid ja puidukonservandid	12
8.4 Paber – Värvained ja primaarsed aromaatsed amiinid	13
8.5 Veepõhised vedelikud – Värvained, primaarsed aromaatsed amiinid ja säilitusained.....	14
8.6 Tahked jälje jätmiseks ettenähtud mänguasja materjalid – Värvained ja primaarsed aromaatsed amiinid.....	15
8.7 Voolimissavi, mängimissavi ja sarnased materjalid – Värvained, primaarsed aromaatsed amiinid ja säilitusained	16
8.8 Õhupallide valmistamiseks kasutatavad segud – Värvained ja primaarsed aromaatsed amiinid	17
8.9 Liimainega varustatud tätoveeringute jäljendused – Värvained, primaarsed aromaatsed amiinid ja säilitusained	17
Lisa A (normlisa) Värvainete ja primaarsete aromaatsete amiinide <i>esmane määramismeetod</i>	19
Lisa B (teatmelisa) Põhjendus.....	21
Lisa ZA (teatmelisa) Selle Euroopa standardi seos EL-i direktiivi 88/378/EMÜ oluliste nõuetega	23
Kirjandus.....	24

EESSÕNA

Euroopa standardi (EN 71-10:2005) on koostanud tehniline komitee CEN/TC 52 „Mänguasjade ohutus“, mille sekretariaati haldab DS.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2006. a juuniks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2006. a juuniks.

Standard on koostatud Euroopa Komisjoni ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni poolt Euroopa Standardimiskomiteele (CEN) antud mandaadi alusel ja see toetab EL-i direktiivi(de) olulisi nõudeid.

Seost EL-i direktiivi(de)ga vaata teatmelisast ZA, mis on selle Euroopa standardi lahutamatu osa.

See Euroopa standard on Euroopa standardi „Mänguasjade ohutus“ 10. osa.

Seda osa tuleb lugeda seoses osadega 9 ja 11.

See Euroopa standard määratleb proovi ettevalmistamise ja ekstraheerimise toimingud, mida kasutatakse tähelepanu suunamiseks võimalikule orgaaniliste ühendite toimele tahkete ainete puhul suu kaudu manustamisel, suhupanemisel, sissehingamisel, kontakteerumisel nahaga ja vedelike kontakti puhul naha ning silmadega.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

SISSEJUHATUS

Mänguasjade ohutust käsitlev Euroopa standard EN 71 koosneb järgmistest osadest:

- Osa 1: Mehaanilised ja füüsikalised omadused
- Osa 2: Süttivus
- Osa 3: Teatud elementide migratsioon
- Osa 4: Katsekomplektid keemiakatseteks ja samalaadseks tegevuseks
- Osa 5: Keemilised mänguasjad (komplektid), välja arvatud katsekomplektid
- Osa 6: Vanusepiiri hoiatusmärgistamise graafiline sümbol
- Osa 7: Sõrmevärvid – Nõuded ja katsemeetodid
- Osa 8: Kiiged, liumäed ja teised sarnased mänguasjad sise- ja välistingimustes perekondlikuks koduseks kasutamiseks
- Osa 9: Orgaanilised keemilised ühendid – Nõuded
- Osa 10: Orgaanilised keemilised ühendid – Proovide ettevalmistamine ja ekstraheerimine
- Osa 11: Orgaanilised keemilised ühendid – Analüüsimeetodid

Standardid EN 71-9, EN 71-10 ja EN 71-11 tehti Euroopa Komisjoni poolt kohustuslikuks (M/229) selleks, et suunata tähelepanu mänguasjades olevate orgaaniliste ühendite põhjustatavatele riskidele, võttes arvesse suurimat terviseriski kujutavateks peetavate ainete võimalikku toimeaega ja toime toksikoloogilisi tagajärgi.

See Euroopa standard määrab kindlaks mänguasja materjalide proovide ettevalmistamise ja ekstraheerimise toimingud enne analüüsi standardis EN 71-11 kirjeldatud meetodite abil.

Seda osa tuleb lugeda seoses osaga EN 71-9, mis sisaldab nõudeid mänguasjades esinevatele teatud orgaanilistele ühenditele, ning osaga EN 71-11, mis määrab kindlaks analüüsimeetodid.

See Euroopa standard võtab arvesse 1992. a (EUR 13976) avaldatud teadusliku nõuandekomitee toksikoloogia osakonna (*Toxicology Section of the Scientific Advisory Committee*) arvamuse, kus soovitati, et mänguasjades ja mänguasjade materjalides kasutatud teatud keemiliste ühendite gruppidele on vaja pöörata erilist tähelepanu. Selle Euroopa standardi esialgsel kavandamisel võttis CEN/TC 52 arvesse orgaanilised kemikaalid, mis on liigitatavad järgmistesse gruppidesse:

- Lahustid
- Säilitusained
- Plastifikaatorid (välja arvatud ftalaatsed plastifikaatorid)¹
- Leegiaeglustid
- Monomeerid
- Biotsiidid (puidukonservandid)
- Töötlemise abivahendid
- Värvained

Selle Euroopa standardi väljatöötamisel on CEN/TC 52 silmas pidanud nõudeid, mis on kavandatud nõukogu direktiivis 82/711/EMÜ koos muudatustega ja seda toetavates standardites.

¹ Ftalaatsed plastifikaatorid jäeti mandaadi M/229 käsituselast spetsiaalselt välja.

1 KÄSITLUSALA

Mänguasjade ohutuse Euroopa standardi EN 71 osa 10 määrab kindlaks proovi ettevalmistamise ja ekstraheerimise toimingud orgaaniliste ühendite eraldumise või sisalduse tuvastamiseks nendest mänguasjadest, millele on standardis EN 71-9 olemas nõuded.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt nimetatud dokumendid on vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EN 71-1. Safety of toys – Part 1: Mechanical and physical properties

EN 71-9. Safety of toys – Part 9: Organic chemical compounds – Requirements

EN 71-11:2005. Safety of toys – Part 11: Organic chemical compounds – Methods of analysis

EN 20105-A03. Textiles – Tests for colour fastness – Part A03: Grey scale for assessing staining

ISO 105-F10. Textiles – Tests for colour fastness – Part F10: Specification for adjacent fabric: Multifibre

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

3.1 (vaata B.2)

juurdepääsetav (*accessible*)

kokkupuude liigendsondiga, katsetatuna vastavuses „osa või koostisosa juurdepääsetavuse“ katsega standardi EN 71-1 järgi

3.2

kättesaadav vedelik (*accessible liquid*)

mänguasjas või mänguasjal olev või mänguasjaga kaasasolev vedelik, millega laps tõenäoliselt mänguasja tavapärasel või eeldataval viisil kasutamisel kontakteerub

MÄRKUS Vedelad värvid, mullivedelikud, sullepeade tint, vedelikud pritsimiseks mõeldud mänguasjades on kättesaadavate vedelike näideteks.

3.3 (vaata B.3)

esmane määramismeetod (*first-action method*)

analüüsimetod, mis on välja töötatud konkreetse ühendi või ühendite grupi jaoks mänguasja või mänguasja materjali standardile EN 71-9 vastavuse tõestamiseks

3.4

lõplik määramismeetod (*final-action method*)

analüüsimetod kasutamiseks juhul, kui vastavus ei ole tõendatav esmase määramismeetodiga

3.5 (vaata B.4)

laboratoorne näidis (*laboratory sample*)

üksik mänguasi sellisena, nagu seda turustatakse või kavatakse turustada

3.6

suuga aktiveeritav mänguasi (*mouth-actuated toy*)

mänguasi, mille toimimine on seotud suu tegevusega ja mis on seetõttu kavandatud mängimise kestel suuga kontakteerumiseks. Täispuhutavaid mänguasju ei peeta suuga aktiveeritavateks mänguasjadeks, kui nende toimimine pärast täispuhumist ei ole seotud suu tegevusega